

A 1665/näring

Fremlagt av:
Midtengruppen

Behandles i:
Næringsutvalget

J.nr. 15-00230-1

Medlemsforslag om att underlätta mobilitet mellan Nordiska länder

Ända sedan den nordiska passunionen infördes för mer än sextio år sedan behöver de nordiska medborgarna varken pass eller legitimationshandling vid resa inom Norden eller uppehållstillstånd för att vistas i ett annat nordiskt land. Även arbetstillstånd för nordiska medborgare ingår i detta samarbete.

Idag är det EUs direktiv om validering som kompletterat med nordiska överenskommelser utgör grunden för rätten till arbetskraftens rörlighet i Norden. Men, det finns tyvärr åtskilliga begränsningar och svårigheter beträffande möjligheterna att få arbeta i ett grannland inom det yrke man är utbildad i och har erfarenhet från. Ett väl känt hinder är den norska lagregleringen av de 14 elektrikerspecialistyrkena medan det i Danmark, Sverige och Finland bara finns ett. Att få arbeta som elektriker i Norge verkar därför i det närmaste omöjligt trots utbildning som är godkänd i de andra nordiska länderna.

Ett yrke kan ha lagfästa kvalifikationskrav i ett land men inte i andra. Det är stor skillnad i antal lagreglerade yrken. År 2013 hade exempelvis Finland 74 lagreglerade yrken medan Island hade 171. De olika länderna har således olika lagregleringar men även olika myndighetsansvar och rutiner för att validera examina samt olika tillämpningar när det gäller värdering av personens erfarenheter i yrket. För att främja mobiliteten på den nordiska arbetsmarknaden och öka den nordiska nyttan är det därför nödvändigt att harmonisera vilka yrken som ska vara lagreglerade i de enskilda nordiska länderna.

Ansökan om validering av examina och erfarenheter sänds oftast till en för yrket relevant myndighet. Information om hur man gör och till vem man sänder sin ansökan kunde vara mer lättillgänglig. Myndighetens handläggning kan ibland ta lång tid, i alla fall upplevas ta lång tid för den arbetssökande. Handläggningen bör därför påskyndas i alla nordiska länder. Inom hälso- och sjukvårdsområdet, där många yrken är lagreglerade, har man kommit ganska långt när det gäller möjlighet att arbeta i ett annat nordiskt land. Läkare, sjuksköterska, barnmorska, fysioterapeut, psyko-

log, tandläkare, optiker och veterinär är några yrken där det redan finns nordiska överenskommelser. Vi vet också att vi i Norden står inför brist på utbildad personal inom välfärdsyrkena och mobilitet kan vara ett sätt att bidra till att täcka arbetskraftsbehoven när de uppstår i ett land eller en region.

Att det finns hinder som begränsar rörligheten inom de lagreglerade yrkena är endast en del av de "gränshinder" som finns mellan våra länder. Ett hinder utgör branschernas egna bestämmelser som ligger på sidan om lagstiftningen och som lagstiftare och myndigheter inte direkt kan påverka. Sådana nationella branschavtal om specifika utbildningsbevis och andra krav finns i en rad branscher. Ett exempel är den svenska byggbranschen där starka fackföreningar och arbetsgivarorganisation har kommit överens om krav som skapar problem för nordiska utbildade byggnadsarbetare som vill arbeta i Sverige. Det borde emellertid ligga i såväl fackföreningarnas och arbetsgivarnas som regeringarnas intresse att avveckla hinder som begränsar tillgång till kompetent personal, till personalens vidareutveckling och därigenom till ökad anställningsbarhet. Att arbeta i ett annat land är utvecklande på många sätt och detta bör inte förhindras. Regeringarna bör därför ta initiativ till diskussioner över nationsgränserna med arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna om att harmonisera deras bestämmelser i syfte att skapa en gemensam Nordisk arbetsmarknad.

Mittengruppen föreslår att Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

- att underlätta mobilitet som ett sätt att bidra till att täcka arbetskraftsbehoven när de uppstår i inom en yrkesgrupp i ett land eller en region
- att för att främja mobiliteten på den nordiska arbetsmarknaden och öka den nordiska nyttan harmonisera vilka yrken som ska vara lagreglerade i de enskilda nordiska länderna
- att genomföra en kartläggning över utbildningar i Norden, som idag kräver en nationell validering för att en person utbildad i ett nordiskt land ska kunna ta ett arbete i ett annat. Målsättningen med kartläggningen bör vara att identifiera utbildningar som kunde harmoniseras på nordisk nivå, för att därigenom slippa valideringsprocesser som kan hämma den spontana och flexibla fria rörligheten på arbetsmarknaden
- att ta initiativ till diskussioner över nationsgränserna med arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer om att harmonisera deras bestämmelser i syfte att skapa en gemensam Nordisk arbetsmarknad

Nordisk Råd

A 1665/näring

Fremlagt av:
Mittengruppen

Behandles i:
Næringsutvalget

J.nr. 15-00230-1

Samt föreslår Mittengruppen att Nordiska rådet rekommenderar de Nordiska ländernas regeringar

- att påskynda handläggningen av ansökningar om validering i alla nordiska länder

Mariehamn 8.10.2015

Anders Eriksson (ÅF)

Carl Haglund (cent)

Höskuldur Þórhallsson (F)

Jan Lindholm (MP)

Johanna Karimäki (gröna)

Katri Kulmuni (cent)

Lars Tysklind (FP)

Mikko Kärnä (cent)

Penilla Gunther (KD)

Petri Honkonen (cent)

Rigmor Andersen Eide (KrF)

Staffan Danielsson (c)

Nordisk Råd

A 1665/näring

Fremlagt av:
Mittengruppen

Behandles i:
Næringsutvalget

J.nr. 15-00230-1